

ВЕЧНОСТ 4

Уредник РИСТО РАТКОВИЋ

Одвраћам поглед од сваке патње која није условљена материјалним неприликама. Колико има људи који гладују, било што неће, било што не могу новац да зараде! Верујем искључиво њиховом плачу. Док они не буду намирени сваки

МОНИ

други протест је пука комедија.

Литература која се помоћу живота прави, најмање ме привлачи. Нећу да се разнежим, нећу да лечим ране, милостињу не дам. Нека сами узму оно што траже.

ДЕ БУЛИ

А У Т О Б И О Г Р А Ф И Ј Е

Десимир Благојевић — Имао је несрећно детињство. Боје су одувек фатално притискивале његов живот. Тако је у дечаштву егзалтирано волео *румено*. Касније младићство беше му све обојено белом. Можда ће сву љубав и жалост свога живота искупити једном невеселом љубављу према својим очима и њеним. У петнаестој је години написао прву песму на дечијем змају. Сећа се тешко и тужно. Нико га не воли у ходу.

Никад није присушан бивању. Сада је насмешен и ма да му у очима дрхти давно помућена сенка. Не зна се докле ће живети и писати.

Драган Алексић — Стар да би био млад, неспособан да игра на трапезу. Чулност. Војник новца да би била искалиграфисана реч „романтични песник“. Журналиста, боксер, утамањивач вина и ементалера. Опис тела приватно.

Визиолог не, разбојник по потреби, духовит никада. Са искуством и лава и пацова. Добре намере често му свирају на парадама.

Тешко вама а о немате јаче песнице од овог песника — чврстину песницама, строгим песмама.

душан јерковић — рођен у Петрињи, у Хрватској. аутобиографија? воли биографију у аутомобилу, иначе је не поштује; зато је и не пише. жали што је научио читати и писати, остало под дискрецијом.

Мони де Були — Рођен 27-IX-1904. у Београду од јеврејских родитеља. Детињство је провео сањарећи. Дечаштво читајући. У року од осамнаест година био је осамнаест пута у Бечу и пропуговао целу Европу сем Русије, Норвешке, Данске и Шпаније. Почетком 1923. упознаје Тина Ујевића, Раду Драинца и Станислава Винавера. Сарађује у другом броју *Хипноса*.

Крајем 1923. издаје алманах *Црно на Бело*. Одстрањен од свих друштвених кругова, живи повучено скоро две године. 1925. одлази у Париз. Упознаје Андре Бретона, Луј Арагона, Пол Елиара и Бенжамен Переа. Сарађује у *La Révolution Surréaliste*. Принуђен да напусти своје пријатеље враћа се октобра 1925. понова у Београд. Чврсто решен да се до свог последњег даха бори за ослобођење духа и личности, оснива јануара 1926., заједно са Ристом Ратковићем, ВЕЧНОСТ.

Ристо Ратковић — стар 21—23 г. рођен у Бијелом Пољу (Санџак), у трговачкој кући. У првом разреду основне школе заљубио се и написао љубавно писмо у стиховима. Рано дечаштво провео у фанатичној побожности. Тада је из цркве украо једну икону и спремао се за убиство. У четрнаестој години отпутовао у Тирол, где је у католичком интернату усадио у себе страховиту мржњу према католичкој, а мало после и према свакој, цркви. Од своје петнаесте године често присуствовао умирањима. До претпоследњег разреда гимназије презирао све стихове, читао само прозу, највише руску. 1923 уписао се на београдски универзитет И поред свих стварних тешкоћа, пратио литературу али је увек радије отишао на састанак с неком куварцом него са књижевником. Презире измирења.

Живи врло дискретно и метафизички слободно. Невероватно сентименталан и абнормално сензибилан. Апстрактно свиреп, у ствари антисадиста. Мржња у њему може да се трансформира ал никад леш да постане. Заборавио је у осетљивости време када је легао у постељу и устајао без пловке. Има ванредно плаћење мириса, слака се сећа само подсвесно. Познаје добро болнице, предграђа и апс, интересује га криминалистика и много воли Фројда.

Флажички доста слаб, али не постоји поглед којег његове очи не би могле издржати.

Увек је готов да уметност одбаци ради нечега вишег.

Симетрична комедија

Мони-у де Були

Звао се некад леопард
гажа беше љигава сланина
овна и кртина газеле
рад би знао ваше мишљење
како му кичма осећаше звезде
кроз жице зуби кроз тунел глиста.

На лежају ноћ у ноћи стрвинар
звезде су блесак уминђушеног ува
звезде убескрајене лирски
звезде под логаритмом јужног пола

лете шакалски хексаметри
јамби елефаната
саксофонски сигнал хијене
за месечеве мане у кулисама
под шаторима омаре ја вас волим
као рис риса (аб)нормално.

У амалгаму чежње чулно
у ветровитим водама сенасте лирике

тако ти коби ти тако?
жели се смрт атинском радошћу
светлог крезубог сисанчета
ругобом таласастих чељусти

кутњачким вилицама
ракициским гласницама
сулундарским силаском прева
окаринастим желудцем
спелунком дејекције
плавом као Капри

због лирске тезе абнормалне
звезде
због целата љигаваг овна
крте газеле рскаве звезде
зденасте ласте стегнутог гнуа
агнуса деи
сатане

ДРАГАН АЛЕКСИЋ

ПРЕПАД

гине ваздушасто смех
на поклоњене нокте љубавне
хипертемперментно манган труби
троуглове зелене
и звони цвеће у пролеће
тица брзо

као да је кас и топот угашених коња
у поворци неба
полизане речи кестењасто гамижу
да не прође да не прсје рука
у даљњи вејтињзвој

скађени крокодили пророчанске реке
рбвишкају кроз мој вечно такозвани сан
вдиотски ноћ и дан

страшни бог од чоколаде
на углу сваком вреба
букет сенки да опчира
до колена звук

огрнути урликом камења
подруми очни чувају плач
и сперму смрти

о то последње звање мртвог огледала

РИСТО РАТКОВИЋ

СУШТА НИТ

Ристи Ратковићу

Обухвати ли ме пима осећајности, па
било то за једну једину јединицу спирит
туалног трајања и замагли ли се при
том статичка битност у којој се огл да
ово (макар илузорно) пламсање, учини
ми се а priori бесмислено да (макар ин
туитивно) сазнам: шта се за то време у
мени догодило? Мрачно, да, мрачна
светлост која на неки начин усп: да о
карактерише специалном ознаком лично
сти већи део мојих нагона и хтења из
губи ли за тренутак поверење у себе —
тада све оне, до мако пре важне проце
дуре свести разбегну се на све стране
— фрк!... нестало их. Прознај м, те при
видне победе су ретке. Обично их прати
једна врста веселја још одвратнија можда
од целидлачког већња рачуна о не
противречности при расуђивању. Јер
ако истинско, непосредно сазнање никак
ву сатисфакцију не пружа, моја свест
(чије стање осцилира између полу чисти
не и полу псмућности) сигурно да га
никад не досази.

Па добро, представимо једну моћ
расуђивања способну да објаси све ниан
се и непредвиђености живота. Ја се га
дим и на саму ту жељу, на буржујско
задовољство при помисли... Бати паме
тан! Чудна ми чудна! Духовити осмех који
све разуме и само разум, може ли да
не буде дубоко антипатичан? Тако бар
осећам према себи пошто се изјуре
трнем, обесхрабљујем. Сва безизлзност
моје духовне судбине лежи у ретким и
наглим плимима осећајности, у исто та
ко наглим и несавладљивим њеним осе
кама. Но афктивно стање скоро никад
не обузме целокупну моју личност: за
час, као циркуски глаун који се прави
да помаже (а само смета) при нмешта
њу арене, разум стане да нешто крити
кује, суди, одбацује — и аутоматски,
претвори се озбљност у виц.

Мрцварња сам сит и ваљда ћу мсћи
прегазити чак и неприкосновену љу
бав да моја мисао, моја слобода не мо
ра једног дана да зависи од какве про
гресивне парализе. Ја мрзим старост.
Ако сам се упустио у исповедање, то
није зато да бих побудио сажалење и
тражио лека својој психичкој немоћи,
већ држим да ћу теме окончати ова не
сносна огретања у исти круг и прибли
жити час катастрофе. Своје интвмне
проблеме не бих овде ни могао изложи
ти кад бих био морално дозрео за једно
крајње одрицање. Да хладнокрвно и
строго мозгом неспособан, да примим
грубе постулате револуције и сувише
некуражањ; с друге стране уверен да су
и чистина и сазнање апсолутног непри
ступачни мом кржљавом духу — шта
чекам онда?

марта 1926.

МОНИ ДЕ БУЛИ

Ако су наше песме загонетне, он
да су исто толико загонетне за
нас колико и за наше читаоце. Нека
нам не постављају бесмислена пи
тања као: „шта то треба да значи?
шта сте хтели тиме да кажете?“
Одговор: то што видите — и ништа
више.

Хеј, срце!

Милица Зорићевој

пада и тоне без радости у боје звон
ког сутона
нечујно одлети из ока ко стрела
према срни
прси: затим ко преломљен смех са
балкона
оде доле кроз вирове тих најдирњих
слутњи
горке безречне беспомоћне патње
крила гле за успомену
сести на дно скривених трзаја
пред угаслом сликом лице Милице
звезде на вршцима громобрана на
димњацима свуда ту

разби
разби
кажу: мирисом плаче у зору ноћ
без цвета

јер бездушно иду сенке околу
тада приђу ограде
црне чађаве решетке
и разбијем прозор после једног

одзива
нису то плакали снови усамљених
путника
ни улице плесале хај ту Ђилим је
мрака

доћиће у дан у зору на море
хеј срце
зато су душе пепељасто неприметне
свилено спирално извију се нити
кр ка

рани
длан у дану хлеб засија ах од ражи
у сну ти
уснути

опет дом и плач нечији
сијалице песме пишу
руке према хоризонту
срце — лампион
плохе су еластичне гласови тужни
једино сенке плешу свој демонски
плес

хеј срце
љубав је за излозима нестала су
предграђа
воде су отпловиле без чамаца без
галеба

звучи звоне
ах бонбоне
виолина зар бездушно снове гоне
и прогони као бина
растргнутих проклињања
чар зеница у висине
дим димњака у висине
срце пети на облаке
прст
прст

пред угаслом сликом лице Милице
расцветаше трешње усред звукова
заплесаће сенке на бетону тргова
као дани одбројани закључани
без преграде
једном речи усни:
хеј срце

душан јерковић 926. — Београд

Пети број Вечности тангираће
много загревачке, нарочито београд
ске, старије и формално нове
витезове поезије и филозофије.

Материја има само једно лице.

Морал: савест у злу. М. де Б.

Занос склопљених очију

Милану Дединцу

Судбином тамном ја казах те скривене речи,
блажено оплаках ишчезли благи лик
и сенке хитро сплетене у том сну.
Заборављени мелем мира
уморне руке спустиху на очи.

Дал ме блажи, тихо лечи
сјај благи, звук додира
ко пресвислог сина беле невестице.

Носи ме, добри друже, у мртви дан,
видиш ли да ме плаше
језеро моје, драги тихи жар
на жут м челу ко убице
друмски страшни хан.

Болесна заносна крв изли се у светле чаше
и ето прстом укажеш на лелујаве тице.

Зар ме зову, тужно љубе
чедне среће, зоре једвачујне
и предахнут дих из мене.

Тајно и уморно ко се не насмеши,
целивај одбегле поздраве рујне
в дланом пружај погнуте зене.

Тајно и уморно ко се не насмеши.

Гле, језеро моје, тихи жар,
носи ме, добри друже, у мртви дан.

1926.

ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ.

Фантомална звона

Кула-Светиља испружила је гле четири бескрајна
светлосна снопа

На север на исток на запад и на југ

О види види

Све брже и брже врте се ватрене ветрењаче тих
дивовских млинова

Циклони се рађају све виши све више своје главе

уздижу

Пучина луда све јаче јауче

Сањам се одевен звезданим плаштом небеским

Сањам се као Бајрон леп али без његове гргураве

и без моје чекињаве косе

Да ми је сад знати колико је сати

Не мари

Певаћу целог живота залудна бегства и звезде

Мени никад неће бити досадно да говорим о звездама

Само док ишчупам те крваве визије што се лепе на

моје очи кад у зору рушим зидове сна

Тада ћу почети са скицирањем свог романа који треба

да има свега једну реч поновљену онолико пута

колико је потребно да се испуни цела књига

На шта то подсећа

Подсећа н. пр. на

Љубавни шапат прашумског лишћа

Још и на портре непознатог детета ког не могу да

погледам а да не помислим на смрт

Куднуо је час да испричам последњу битку

Дакле слушајте

Обе су армије биле беле

И њихова су се белила више разликовала међусобно

Него ли што се разликује црна боја од црвене

Плач од смеха

Нијагара је однела лешеве и рањенике

Обе армије до последњег војника Нијагара је однела

Ја верујем у све оно што сам веровао док бејаш

метаморфозирани у буба-мару

Слушајте

Хтео сам том приликом да споменем свог

прозрачног свог челичног не-прозрачног

Најзад свог нарочито за ту сврху

Пазите добро

Ушли смо већ у катакомбе сахрањених уздаха

Да се не буде више

Пссссссссст

Молим вас

МОНИ ДЕ БУЛИ

За црвену метафизику

Мони-у де Були

Свака револуција чије се идеје не
могу конкретизовати апсурдна је и,
шта више, лажна.

*

Смо је материја опасна: а сакра-
тан револт је само привидно неза-
довољство а у ствари одобравање
већ постојећем духу.

*

Домен самих апстракција је нај-
погоднији за fine маске: уметност
ради уметности, незадовољство ради
(задовољства) незадовољства. Али
све то без икаквог стварног додира
са револуцијом.

*

Идеје које су вечно само идеје
садрже у себи мање идеализма него
најбаналнија стварност.

*

Сви национализми и све религије
духовно су сасвим депласирани.

Кроз све векове струјала је бајка
о некаквом ослобођењу „духа“ од
„материје“ али никада ни пропове-
дници нису смели видети да се
дух од материје може ослободити
само материјом. Тек се у марксиз-
му схватило да је материја духов-
на храна а не огледало његове уз-
вишности. Схватило се једанпут за
свагда да су све те филозофске и
песничке проповеди само лажно
извињење што се и даље остаје у
логици капитала, дакле сталног,
пикривеног поробљавања духа ма-
теријом.

Више се не сме пасти у грешку,
ни свесног ни подсвесног, веровања
у могућност интелектуалног реше-
ња некакве козмичке загонетке.
Треба је решити социјално.

Дух се мора ослободити свих ма-
теријалних преокупација и тада ће
тек пасти у свој бездан где ће ма-
терија бити невина а метафизика
поезија.

Револуција не прима жртве, нити
их даје. А сама је неумољива.

РИСТО РАТКОВИЋ

Песма петогодишње девојчице прили-
ком смрти Љишинове, штампана у руском
листу „дечија врт“.

Ти си мршав, Иљичу!

Једна је мала шица долетела,

И сунце је шицу грејало.

Ти си мршав, Иљичу!

Сахранили су те

И твоје одело је мршаво.

Ти си мршав, Иљичу!

И ти си остао пошитоно сам,

Јадни, јадни Иљичу!

Ти си био добар.

Ја ћу теби даши своју собу,

Ја тебе волим.

Ти ћеш поново доћи на светлост

И ми ћемо те додирнути.

КРОЗ СТАКЛО

КОЛАЈНА — песме ТИНА УЈЕВИЋА

(Издање С. Б. Цвијановића. Цена 15 дина)

Старе, религиозне догме, монополисане з ропске јадиковке. Ритам окован као старинске иконе Шпаније и царске Русије. У толико више нас врећа местимична, изузетна, топлота слободне патње. Због које нас још несравњиво више врећа што је, у главном целокупна, поезија у овој књизи одлично успела као ропски плач за равноту антилоетичне буржоаске логике.

Ланија Ујевићевих инспирација затворена је осуством револта.

ПЛЕС НАД ПРАЗНИНОМ — ЈОВАН ПОПОВИЋ

Аутор „Хације Вечности“ очигледно пролази са успехом пут ка чистој поезији: од раскопчаног и наврног — каткд и врло дубоког — романтизма у првој збирци, до претежности материјалне етике. Неоспорно песник, али још увек Дон Кихот.

Као поезија, „Плес над празнином“ представља један нејасан печат духа; као етика један узлетели занос за Отпадништво, али са нешто мудријашког скептицизма и патетичне клонулости.

Трговинска преписка о валутном питању или сексуални екилибр новца.

Без претензија на поезију књига је да зачуди, запрепасти и да револтира све оне који књигу схватају као куфер. Дале ауторова намера врло песничка и његово схватање књиге парадоксално — озбиљно.

ЉУБАВ ПТИЦА — Збирка песама Густава Крклеца.

Издање С. Б. Цвијановића. Цена 20 дина.

(Књига још није изашла из штампе, али Г. Крклец не може учинити никакво изнениђење, те ми унапред видимо ту његову нову деколтерану госпођицу Поетесу и ништа више).

ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ

Ипак

и све ради лептир — дана
обојених огледала ветра
испарује се златно
поглед

над брдама прохујаше
ј та очију голих
да угасе плач

доста да вода замирише сунцем
па да се побуни небо, петлова пуно,
да звеза чаршав бео подамном
неминовно веминовно

Ристо Ратковић и Мони де Були

ТРАКТ

Драгану Алексићу.

Из колута преко пута горњег спрега извуците влажни комац којим је извезено спољашње слово монограма на кошуљи стаклене цеви, пажљиво прекрстите ноге географским картама пропалог царства црних булдог мрва, тим истим сунђером избришите с неба одговарајући број звезда и причекајте мој писмени одговор:

Она иде левим крилом

Она виче свако вече

Она љуби боксерске рукавице шампиона шпијона

Она бере с кристбаума свећице

Она једе живу живу

Она нишани тако сјајно да кад гађа рекли бисте метак је псето које послушно трчи да шени пред метом

Она је пре свега једна нежна жена

Она је (дабоме) једна јадница

Пошто сте извршили моје наредбе, заврните шију електричном звонцу и то: једанпут за портира, двапут за капут, двапут за собарицу, трипут за инат, прегледајте свисак мртворођених ремек-дела за ову годину, укратко прежалите спавање и то је од прилике све.

Мони Де Були.

Акт забране

У часу немарности, а на његово тражење, био сам дао своје стихове г. Божидару Ковачевићу за неки алманах.

Како не желим имати никаквог пријатељског додира са антиподима револуционарног духа, то нећу да се ниђем у сарадњи са таквима и овим забрањујем да моје песме буду штампане у алманаху г. Божидара Ковачевића и сличних.

ДЕСИМИР БЛАГОЈЕВИЋ.

О небо је тако блиско хлебу

ЈОВАН ПОПОВИЋ

Букагије

Месецу целати одсекоше пола главе

Пеге ће остати и даље и кад се сунце охлади.

И не би морали више да кљују тај древни зид: он ће се и иначе срушити.

Не сећам се ниједне мисли о револуцији, али оне су ту.

Сви су гробови замрзнути: ко хоће да умре нека раније објави.

П. БЕРГОВИЋ

LA ROUE

(Требало је да се Београд одушеви. Међутим, то није пошло за руком том љубитељу филма. Можда због недостатка извесне менталне провидности и лакоће. Или: Београђани имају довољну хабитуелну оклспност за све што дише).

Песник Abel Gance је компоновао на платву једну симфонијску поему, која је успешно открила нова светлења идеалне кинематографије. Историцифена је захвално до махнитости популарна брзина апарат: за невероватна зближења платна и публике, за истовремено исцрпљавање звукова из материје и материје из звука.

Мноштво лирских детаља, виталасане ланије екстатичних лица или пејзажа сведоче да ће се из филма извити жељна синтеза ока и уха, једна оптичка музика, како је зива Ратковић.

Видео сам челичну мржњу како се расцветава у лице свега што постоји.

Без оног вулгарног реализовања смисла занимљивости, сироти Severin Mars је непосредно пред своју смрт проживео једну пустошну силу умирања.

Чинило се као да је увек носио са собом тамну увређену вољу. По двочасовном трзању зеница, бржем лутању била, замрећете у неку чудесну лирику сна. И ваш сопствени живот прелиће се неодељивим таласима дрхтаја, а у очи ће се увући пљва сенка крста и не можете је после нијад ишчупати.

На пример: лск мотива упаљена сунцем расипа својом лудошћу жар по колосецима, где моле тишине жедне љубави. Далеко отац подиже крст сину. Крст иде у вис: сенка се лагано пружа, клизи и падне на њу. Онда се стопи. Шобели сва туга.

Д. БЛАГОЈЕВИЋ.

У ВЕЛИКОЈ ДВОРАНИ

У осветљеној и пуној светој сали, почетком овога месеца текуће године, одиграно је једно литерарно вече у знаку врло благих продетвих инвенција.

Госпођа Исидора Секулић већ неколико година кокетује са модернистичким струјама, а не знајући да осим књижевне пијаци постоји и нешто друго. Господин Сибе Миличић, доктор филозофије и стихотворац, увек са филозофованом легитимацијом модернизма, читао је неколико својих најбаналнијих душевних бирорцензуса. Господин Густав Крклец је такође могао пантљике стихова, тако да су весело аплаудирале, без обзира на некакву пензију. Господин Вељко Милашевић био је врло симпатичан својом интонацијом при читању.

Можда цвет београдске књижевности, али у сваком случају лаж модернизма, била је одушевљено примљена. Публика би уосталом исто тако клицала да су поменути личности биле само читаоци — разуме се непесничких песама, као год што је клицала и ауторима — таквих „песама“ — чак и онда када их неби добро чула, као што је отариле било овога пута.

(Писати ипак „објавије“ о таквим стварима значило би написати већи, документиран, памфлет против целе т. зв. авангарде која је сву побуну локализовала на ситничарску дискусвију о „слободном стиху“ који је, међутим, са врло малим изузетком, само маскирао њено припадање нечему већ прохујалом духовно за нас, а што, у ствари, сирди на сваком погледу.)

Р. РАТКОВИЋ

Редакција и стан уредников Битољска 2.

Штампарја „ЗАШТИТА“ — Тихомир Лекић и Јован Стошић — Београд — Студеничка 62 — Тел. 2-24.